

خداحافظی با لکنت!

بیشتر ما افرادی را می‌شناسیم که به نوعی اختلال در گویش در قالب لکنت یا تلفظ گفتاری اشتباه برخی صداها مبتلا هستند.

بیشتر ما افرادی را می‌شناسیم که به نوعی اختلال در گویش در قالب لکنت یا تلفظ گفتاری اشتباه برخی صداها مبتلا هستند.

معمولا چنین افرادی تا پایان عمر با اختلالات گویشی یا به بیانی ناروایی گفتاری زندگی می‌زنند و معمولا خود را به شکلی با احساس کاهش اعتماد به نفس و آزرده‌گی خاطر ناشی از آن سازگار می‌کنند.

پیشرفت‌های به دست آمده طی دهه‌های اخیر در حوزه گفتار درمانی با تشخیص و درمان زودهنگام از همان دوران کودکی می‌تواند به رفع کامل اغلب اختلالات گفتاری کمک کند.

به بهانه برگزاری شانزدهمین همایش گفتار درمانی ایران (20 تا 21 اردیبهشت در مرکز همایش‌های بین‌المللی تالار امام علی (ع)) پای صحبت‌های دکتر امیر آرامی، متخصص گفتار درمانی و دبیر اجرایی این کنگره نشستیم تا کمک کنیم به کسانی که نمی‌خواهند با لکنت صحبت کنند.

کودکانی که نوک زبانی حرف می‌زنند

براساس برخی بررسی‌های انجام گرفته مشخص شده است که یک درصد افراد در جوامع مختلف دچار ناروانی گفتار هستند که این آمار در کودکان بیشتر بوده و به 5 تا 7 درصد نیز می‌رسد البته لکنت یا ناروانی گفتار در کودکان سه تا پنج سال می‌تواند طبیعی باشد، ولی ترساندن کودک، تب و تشنج و عواملی از این دست می‌تواند سبب ماندگاری این مشکل شود.

بی‌توجهی به درمان بموقع اختلالات گفتاری در کودکان منجر می‌شود این دسته از کودکان قبل از دوران مدرسه گرفتار اختلالات تولید صدا شوند یا به اصطلاح نوک زبانی حرف بزنند. همچنین ممکن است چنین کودکانی برخی کلمه‌ها را بدرستی ادا نکنند و در صورتی که این مشکل در آنها برطرف نشود در دوران مدرسه در دیگته نویسی و رونویسی دچار مشکل خواهند بود که البته می‌توان با آموزش و گفتار درمانی به آنها مانع افت تحصیلی‌شان شد.

گفتار درمانی را به تاخیر نیندازید

توجه داشته باشید اگر تشخیص و درمان اختلالات گفتاری به سنین بالاتر (بعد از 3.5 سالگی) موکول شود، کودک بتدریج دچار پرخاشگری، اختلال تلفظی و اختلال یادگیری و آموزش در دوران مدرسه خواهد شد.

بسیاری از اختلالات تلفظی تا هفت هشت سالگی اصلاح می‌شود، ولی هر چه زودتر درمان‌ها شروع شود اختلالات گفتار و زبان زودتر رفع می‌شود و عوارض کمتری از خود به جا می‌گذارد البته کودکان برخی حروف سخت مانند «raquo» را ممکن است تا سن مدرسه هم نتوانند تلفظ کنند اما اگر اختلال در تلفظ واضح بقیه صداها و حروف وجود دارد بعد از 3.5 سالگی حتما برای جلوگیری از بروز اختلالات روانشناختی یا یادگیری در سنین مدرسه باید به گفتار درمانی مراجعه شود.

زنگ خطر تاخیر رشد گفتار کودک

اختلالات گفتاری معمولا به صورت لکنت و در سنین پایین به شکل ناروانی گفتار خود را نشان می‌دهد. تاخیر در رشد گفتار یا اختلال تلفظی حروف در برخی موارد منشأ عصب شناختی دارد یا ناشی از بیماری‌های جدی‌تری چون اوتیسم، کم‌شنوایی یا کم‌توانایی ذهنی است. اما در بیشتر موارد، اختلالات

گفتاری معمولاً ناشی از اختلال عصب شناختی است که در کودکی آشکار نیست و فقط باعث می‌‍ شود سیستم گفتاری دیرتر تکامل پیدا کند و در سنین بالاتر به صورت اختلال تلفظی بروز می‌‍ باید.

توجه داشته باشید کودک 20 - 18 ماهه باید 30 تا 50 کلمه بگوید و در صورت هر نوع تاخیر در گفتار صرفاً باید بررسی شود که مشکل عصب شناختی، درکی و شناختی نداشته باشد.

اگر کودک تا 2.5 سالگی صحبت کردن را شروع نکند باید کار درمانی شود. یعنی اگر کودکی تا دو سالگی صحبت نکند، ولی درک شنوایی‌‍ اش خوب باشد باید تحت مشاوره قرار بگیرد.

گفتار درمانی برای کودکی که جمله بندی و جمله‌‍ سازی‌‍ اش کامل است و فقط اکثریت حروف را اشتباه تلفظ می‌‍ کند باید از سه سالگی شروع شود ولی اگر در حد دو یا سه صدا را اشتباه تلفظ می‌‍ کند، می‌‍ تواند از 3.5 سالگی به بعد شروع به گفتار‌‍ درمانی کند تا اختلال تلفظی اش ظرف چند ماه اصلاح شود.

مشاوره، تشخیص و درمان لکنت

در صورت مشاهده هر نوع اختلال گفتار یا تلفظ تا 3.5 سالگی باید کودک تحت مشاوره و بررسی‌‍ های شنوایی، پردازش شنوایی و نیز بررسی اندام‌‍ های گفتاری قرار بگیرد. با انجام برخی تمرین‌‍ ها و درمان‌‍ های توصیه شده مشکل نوک‌‍ زبانی صحبت کردن کودک اصلاح می‌‍ شود.

توجه داشته باشید هیچ دارو یا تغذیه‌‍ ای برای درمان اختلالات گفتار و زبان به تنهایی جوابگو نیست و باید در کنار خدمات گفتاردرمانی به فرد دچار اختلال گفتار ارائه شود.

درمان اختلال گفتار در بزرگسالی

برخی بزرگسالان نیز ممکن است مبتلا به اختلالات صوت ناشی از گرفتگی صدا یا خشن بودن صدا باشند، به طوری که زنان صدای کلفت و مردانه و مردان صدای زنانه داشته باشند که با گفتاردرمانی می‌‍ توان به آنها آموزش‌‍ های لازم را داد تا حنجره‌‍ شان آسیب نبیند.

راهکارهای درمانی، مبتنی بر آموزش است تا فرد بتواند خوب بشنود و اندام‌‍ های گویایی یا گفتاری‌‍ اش خوب عمل کند. همچنین گفتار درمانی کمک می‌‍ کند فرد مهارت‌‍ های دریافتی بهتری داشته باشد.

گاهی نیز نیاز به مداخلات بیشتری اعم از دستکاری اندام‌‍ های گویایی توسط درمانگر است. این اقدام‌‍ ها شامل جراحی نیست و فرد درمانگر با دست یا قاشق اندام گویایی را دستکاری می‌‍ کند تا عملکرد آن بهتر شود. بی‌‍ شک با گفتار درمانی، بد عملکردی تارهای صوتی، اصلاح می‌‍ شود، یعنی فرد آموزش می‌‍ بیند از تارهای صوتی خود بدرستی استفاده کند.

پونه شیرازی - دانش و سلامت جام جم